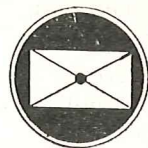

norsk FILATELISTISK TIDSSKRIFT

TIDSSKRIFT
FOR FRIMERKESAMLERE
Utgitt av NORSK FILATELISTFORBUND

REDAKTØR: BJØRN MELBYE
Redaksjonens adr.: Postboks 875, Oslo

NR. 3

1956

15. ÅRG.

Finnlands første frimerkeutgave 100 år.

1. mars d. å. var det hundre år siden Finnlands første frimerkeserie så dagens lys. Den består som kjent av 2 merker, 5 kopek blå og 10 kopek rød. Begge ettertraktede og sjeldne objekter i dag.

Det kan ha sin interesse å se litt nærmere på de postale og andre forhold i Finland før nevnte merker kom ut og markerte overgangen til en ny tid.

Inntil ca. år 1800 var de postale forhold mindre gode i Finland. Statens befatning med posttjenesten var begrenset. Omkring 1850 fantes det således bare 36 offisielle postkontorer hvorav de 31 lå i byene.

I landdistriktene benyttet man seg lenge av de såkalte «Herredsposter» og «Amtposter» som var levninger fra svenske-tiden. I byene, særlig i Tammerfors og Helsingfors, fungerte til ca. 1880 lokalpostinstitusjoner.

Freden i Fredrikshamn 17. sept. 1809 brøt som kjent definitivt det århundrelange samband mellom Finland og Sverige. Men alt fra 1808 var Finland et russisk storfyrstendømme. Et forhold som varte til Finland i 1917 vant sin frihet og ble selvstendig.

På det tidspunkt Finland fikk sine første frimerker regjerte tsar Alexander II (1818—1881) i Russland. Han forsøkte å knytte Finland nærmere til seg ved reformer, og slike ble proklamert i 1856. Innførelsen av frimerket er en av disse reformer. Og det er verd å merke seg at Russ-

land selv fikk sitt første frimerke i 1857, et år senere enn Finland.

På grunn av forfatningsformen fikk merkene verdiangivelse i kopek. Først i 1865 fikk Finland sitt eget myntsystem og tollgrense med Russland. Dette kommer da også til syne på utgaven av 1866 som er første utgave med verdiangivelse i finsk mynt. Egne mynter ble for øvrig preget fra 1864 og da med 1 mark (Markka) = 100 penni = $\frac{1}{4}$ solvrubel. (I 1872 ble gullmyntfoten innført med 1 mark = 0.72 kr.).

Men tilbake til selve merkene, og det som er av interesse for en frimerkesamler i forbindelse med dem.

Merkene er gravert av herr C. M. Mellgren¹.

Trykket er boktrykk og utført på en alminnelig håndpresse. Ark à 20 merker. Alle loddrette par er tête-bêche. Det benyttede papir er alminnelig hvitt, noe porøst uten vannmerke.

En mindre del av opplaget ble dog trykt på loddrett stripet papir (1858). Stripene er 1,5 mm brede, for 10 kopeks vedkommende også 1 mm.

Tegningen er den samme som ble nyttet for de i 1850 utsendte helsaker med små perler i posthornene (diameter ca. $\frac{3}{4}$ mm).

8. mars 1858 ble 5 kopek sendt ut også med de såkalte «store perler» i posthornene (diameter ca. 1 mm).

Opplagene er som følger:

Nr. 1: 5 kopek, blå med små perler
70 000 stk. 5 kopek, blå med store perler
145 000 stk.

Nr. 2: 10 kopek, rød 567 000 stk.

Opplagstallene omfatter begge papir-
sorter.

Merker trykt på stripet papir er meget
sjeldne.

Merkenes verdi er ellers avhengig av
stemplet. Det sondres mellom blekkannul-
lering, (blekkstreker, blekk-kryss), blekk-
annullering og stedsstempel sammen på
samme merke samt bare stedsstempel. Mer-
ker med bare stedsavstempling er de mest
verdifulle.

Da merketegningen har en oval form,
blir merkene ofte betegnet som ovale.
Rundklippede eksemplarer er imidlertid
meget lite verdt og oppnår sjelden mer enn
ca. 10 % av katalogprisen for firkantklip-
pede eksemplarer.

Ubrukte eksemplarer er meget sjeldne.

Det forekommer av og til eksemplarer
som er trykt på diagonalt stripet papir eller
som mangler perler i posthornene. Slike
eksemplarer er utklipp av helsaker og har
ingen verdi med mindre de er nyttet som
franker og sitter på brev eller brev-
stykke.

Nytrykk foretatt på originalplatene ble
sendt ut i 1862, 1872 og 1882.

Nytrykk i Litografi fra nye plater ble
sendt ut i 1893.

Nytrykkene omfatter begge verdier. 5 ko-
pek forekommer dog bare med store perler.

Det er i årenes løp oppdaget flere for-
falskninger.

Da førsteutgavens tegning bl. a. gjengir
Finnlands riksvåpen kan en nærmere om-
tale av dette kanskje være på sin plass.
Våpenet skal være kjent fra 1581. Det vi-
ser en gyllen, kront løve på rødt felt. Feltet
som er bestrødd med 9 sølvroser, er om-
gitt av en gyllen ramme. Løva holder i sin
pansrede, høyre forlabb et sølvsverd og
tramper på en krumsabel (sølv). Til 1920
var løvekrona en hertugkrone.

Finnlands førsteutgave har ellers vært

minnet en gang tidligere, nemlig 1. mars
1931 da utgaven fylte 75 år. Minneutgaven
fra 1931 består av 2 merker i verdien 11½
mark rød og 2 mark blå med hovedmotiv
hentet fra førsteutgaven.

Det er i øyeblikket kjent at 100 årsjubi-
leet vil bli minnet med et enkeltmerke i
verdien 25 M.

Merket vil bli solgt bare på den interna-
sjonale frimerkeutstilling som finner sted
i Helsingfors under navnet «Finlandia 56»²
i tia 7. til 15. juli 1956 i forbindelse med
feiringen av 100 årsjubileet.

Vi gratulerer med passeringen av mile-
pelen og ønsker Finnland hjertelig velkom-
men i kretsen av Skandinavias øvrige fri-
merke-100-åring.

Vi ønsker også lykke til med utstillingen
som vi er sikre på ikke vil late de andre
jubileumsutstillinger som har vært holdt i
Skandinavia noe etter. For øvrig er det
vakre Helsingfors vel verd et besøk selv
uten frimerkeutstilling, noe førstegangsbe-
søkende filatelister nok vil få bekreftet til
sommeren.

Til slutt en liten detalj: 1. mars 1856 falt
på en lørdag. B. M.

¹⁾ Jfr. N.F.T. nr. 4/6 1955, side 106.

²⁾ Jfr. N.F.T. nr. 11/12 1955, side 219.

GODE SAMLINGER

og enkeltmerker kjøpes. —
Samlinger takseres.
Ekspertise for utenlandske
merker besørjes.
Glimrende utvalg i eldre
engelske kolonier.

Finn O. Arnesen - Skippergt. 36, Oslo.
Medlem Norsk Frimerkehandler Forening.

Frimärkenas förhistoria.

Av Paul Gerhard Heurgren.

(Forts. fra nr. 2/1956, side 28.)

Till de svenska frimärkenas 100-årsjubileum förra året utgav Generalpoststyrelsen ett utmärkt av sekreterare Ernst Grape författat arbete, Enhetsportot och frimärket. I detta hävdar Grape, att inrikes enhetsporton varit av större betydelse än frimärkena. För min del anser jag, att frimärket varit det mest revolutionärande av de två postala idéerna. Här om kan man tvista. Men alla äro säkert övertygade, att enhetsporto och frimärken tillsammans ha stort värde både för postverken och för allmänheten.

Initiativtagare till enhetsporto var engelsmannen Rowland Hill. Han föddes 1795 i Kidderminster i mellersta England och dog 1879. Först var han lärare. 1833 blev han sekreterare i ett sällskap för spridande av nyttiga kunskaper, och 1835 började han intressera sig för förenkling av de engelska brevtaxorna, som voro både höga och inveklade. Portona för inrikes brev bestämdes i England liksom i Sverige ej endast efter vikt utan ock efter avstånd mellan avsändnings- och adresspostanstalt. Medelportot för ett inrikes brev beräknades i England till 6¼ pence. Att detta var mycket högt, förstår man lätt, då man får veta, att en engelsk arbetares dagsinkomst på 1830-talet uppgick till omkring 18 pence. En tredjedel därav måste således användas för betalning av porto för ett enda brev.

1837 kom Hill med ett omfattande förslag med titel Post Office Reform: its Importance and Practicability. I detta framhöll han, att huvuddelen av postverkets utgifter för brev föll på mottagning och utlämning. Blott en ringa del avsåg transport. Införandet av ett likformigt inrikes brevporto borde därför enligt Hill ej bli till nackdel för postverket. Utgående härifrån föreslog han i sin skrift ett grundporto för brev på 1 penny per ounce, oberoende av befordringsvägs längd. Af färsmän och den stora allmänheten hälsade det hillska taxeförslaget med glädje. Men engelska postverkets ledning ansåg Hills förslag som det orimligaste, vilket under flera år framkommit. Sunda förnuftet kom dock att segra. Efter långa utredningar beslöt engelska parlamentet

1839 att en lag om reglering av postavgifterna skulle utfärdas, och den 27 december samma år utkom en kungörelse att från 10 januari 1840 skulle inrikes brevportot vara 1 penny för vikt av 1/2 ounce. Detta hälsades med jubel av allmänheten. Den 10 januari 1840 inlämnades vid huvudpostkontoret i London 112 000 brev. Antalet postade brev fördubblades 1840, tredubblades 1841 och sjudubblades inom 10 år. Engelska postverkets inkomster nådde dock först 1851 samma höjd som 1839.

Redan har nämnts, att en kroat, Koschier, velat påskina, att Hill fått idé om frimärken från honom. Men för det första kom Hill först ej med förslag om frimärken, utan frankokuvvert, stamped covers, och för det andra hade redan i augusti 1834 en förlagsbokhandlare och boktryckare i Dundee i England, James Chalmers, framställt ett märke att som frankeringsbevis klistras på brev. James Chalmers, som var född 1782 i Arbroath i Skottland, dog 1853. Att J. Chalmers tillkommer äran att ha funnit upp de moderna frimärkena är utan tvivel. Men det egendomliga är, att man i England ganska allmänt sökt att förneka detta. Beror det möjligen på, att Chalmers var född skotte? Istället har Hill i England hyllats ej endast som enhetsportots fader utan även som frimärkets uppfinnare. Hill blev 1846 Secretary to the Postmaster General och något senare Secretary to the Post Office. 1860 adlades han och erhöll 1864 pension. Vid sin död 1879 fick Hill den stora hedern att liksom en del andra engelska stormän begravas i kyrkan Westminster Abbey.

Chalmers förslag till frimärke 1834 gav han ej offentlighet åt. Men i februari 1838 uppvaktade han underhuset med ett omarbetat märkesförslag. Detta innefattade märken tryckta i gummerade ark med mindre mellanrum mellan märkena, för att de lätt skulle kunna klippas ut. Varje märkes höjd och bredd var 1½ engelsk tum. Chalmers deltog 1839 i en tävling om frankotecken. Men hans förslag antogs ej utan ett förslag av Cheverton, med den ändringen att istället för en anonym

kvinnebilde sattes å de första engelska frimärkena och de första allmänt använda frimärkena i hela världen ett porträtt av drottning Viktoria, efter en av William Wyon gjord graving å mynt och medaljer. Den 6 maj 1840 började de engelska postanstalterna sälja frimärken. De första engelska frimärkena och alla senare i England utkomna frimärken sakna ursprungslandets namn. Engelsmännen själva räkna väl detta som ett förstfödslo-rättens privilegium.

Samtidigt med första frimärkena utgavos i England, som Hill föreslagit, frankokuvrt. Dessa voro illustrerade med en allegorisk bild av England, Britannia, sittande på en klippa med ett lejon vid sina fötter och omgiven av människor, djur och produkter av skiftande slag.

Sedan 1840 har frimärket i alla länder blivit, har det sagts, en nödvändighetsvara att likställa med tändstickan. Vi ha svårt tänka oss, hur det var före 1840 i England och före 1855 i Norge og Sverige, då det ej fanns vare sig brevlådor eller frimärken, så att alla brev måste inlämnas och betalas å postanstalterna. För postverken ha frimärkena, eller kanske vi skola säga frankotecknen innefattande frimärken, brevkort, kortbrev och frankokuvrt varit av oskattbart värde. Tack vare dessa värdetecken ha postverken en utmärkt kontroll över postavgifternas redovisning. Samlare jorden runt ha stort intresse och mycket nöje av frimärkena. Och till sist, frimärkene sprida kunskap om länder, människor, djur, växter m. m. Vad mer kan begäras?

Motiv- og temasamling,

I tidsskriftets nr. 11/12 —1955 har hr. Jarle O. Stensdal i forbindelse med sin artikkel om motiv- og temasamling tillagt meg uttalelser som jeg dessverre finner ikke å kunne la stå uimotsagt.

Det der siktes til her er som man vil se de forhandlinger som foregikk i Stockholm under den nordiske kongress. Det som ble sagt fra min side sto i forbindelse med hr. Erik Blombergs innledningsforedrag om propagandaen for frimerkesamling og dette særlig blant *ungdommen*. Etter å ha rede-gjort noenlunde for junior-arbeidet i Norge — hovedsakelig basert på mitt kjennskap til dette fra Bergens Filatelist-Klub — uttalte jeg følgende: «De fleste (junio-

rene) har mindre interesse for motivsamling, de vil heller gå lengere».

Jeg har således intet uttalt om at mitt inntrykk var at interessen for motivsamling i Norge er liten og i det hele tatt intet om de diskusjoner som er oppstått i våre naboland i den forbindelse, og som vi ikke har hatt her i landet, om hvorvidt samling av frimerker etter motiver er filateli eller ikke.

Spørsmålet om hva som er filateli kan vel diskuteres temmelig inngående uten at man blir enige. Selv regner jeg meg som frimerkesamler og ikke filatelist i ordets egentlige betydning. Dermed skulle det vel være sagt at *min* interesse for motiv- og temasamling er til stede og hvis det kan interessere så samlet jeg i sin tid — eller forsøkte å samle — alle frimerker som der fantes skip på, dvs. hvor motivet gjaldt spesielle skip — ikke rent tilfeldige.

Til videre belysning av forhandlingene i Stockholm og mine uttalelser der, vedlegger jeg en avskrift av det referat som ble opp-tatt og hvor mine uttalelser er gjengitt.

F. Waller-Johannesen.

Avskrift av referatet opptatt ved
Nordisk Filatelist Kongress i Stockholm
7.—9. juli 1955.

F. Waller-Johannesen framførte Norsk Filatelistförbunds hälsning och tackade för inbjudan till kongressen.

I Norge har de fleste föreningarna sina junioravdelingar, men dessa senare äro ej sammanslutna i något förbund utan höra samman med de äldrs organisationer.

Före kriget fanns vid Bergens Filatelist-klubb en stor junioravdelning med egen styrelse. I denna ingick 2 seniormedlemmar

PRISLISTE OVER NORSKE FRIMERKER

Mars 1956,

utgitt av Norsk Frimerkehandler Forening,
til salgs i alle frimerkeforretninger.

Pris 80 øre + porto 15 øre.

dels for rådgivning og kontroll, dels for å hålla kontakt med huvudklubben. Aldern var då 17—18 år, varefter de vid fyllda 19 år intogs i huvudklubben (senare ändrat till 21 år).

Efter kriget visade det sig att interessen hade minskat hos dessa 17—18-åringar, varför åldern sänktes till 12—15 år. Från 15-årsåldern har man märkt att skolarbete, studier och andra intressen inte medger tid till frimärkssamlande. De verkligt intresserade komma sedan oftast tillbaka i seniorklubben, när tid och tillfälle givas.

Juniorklubbarnas möten ordnas för det mesta i samarbaid med seniorklubbens — i regel en gång i månaden. Juniorerna hålla möte från kl. 18.00—19.30, men inget hindrar, att de närvara vid seniorernas sammanträde kl. 19.30—21.30, och därvid åhöra diskussioner, visa sina samlingar och deltaga i frimärksbyten.

Vid juniormötena fungerar en äldre medlem som vakt. Därunder förekommer utflojtning, tävlingar om bäst uppsatta märken, utställningar m. m., varvid bedömmningen äger rum strax före seniorernas sammanträde. *De flesta har mindre intresse för motivsamlandet; de vill gärna gå längre.*

Norsk Filatelistförbund har till juniorernas hjälp utgivit en frimärkets A-B-C, vilken gratis tildelas anslutna klubbar med junioravdeling. Talaren trodde att arbetet bedrevs på ungefär samma sätt i Oslo, Stavanger och Trondheim.

Han uttalade sig slutligen för att juniorklubbarna bör höra samman med huvudföreningarna och ej tillhöra någon särskild förbundsorganisation.

Kommentar til: En forbundsreplik - N. T. F. nr. 7-10/1955, s. 121.

Det er med glede at vi konstaterer at det er utsikt til at Tidsskriftet atter skal utkomme med den regelmessighet som vi så lenge har savnet. Når jeg har bedt om spalteplass er det i forvisning om at fhv. redaktør Stensdals ord om at Tidsskriftet skal være et organ for *alle* samlere skal få gjelde til tross for at jeg for tiden ikke er Forbundsmedlem.

Først vil jeg gjennom Tidsskriftets spalter gi uttrykk for min og mange andres anerkjennelse av redaktør Stensdal. Hva

han har utrettet for Tidsskriftet tross økonomiske vanskeligheter er først nå kommet fram idet vi tidligere ikke er blitt gjort oppmerksom på disse hindringer. Alle lesere er Stensdal stor takk skyldig for hans arbeid for Tidsskriftets sak. Uten ham ville den sikkert ha sovnet hen.

Redaktør Melbye er allerede hilst velkommen. Jeg ønsker — lykke til.

Når jeg har bedt om spalteplass er det også for å kommentere Forbundets redaksjonelle artikkel i nr. 7/10—1955. Jeg vil ikke oppta Tidsskriftets spalter med noen polemikk, men jeg vil gjerne ha poengtert at det er å sette tingene på hodet når Forbundet påstår at enkelte klubbers kraftige reaksjon skyldes Tidsskriftets uteblivelse. Det var Forbundets holdning overfor oss i Horten Filatelistklubb i anledning denne sak og andre saker som gjorde det klart for meg at jeg måtte anbefale klubbens utmeldelse av Norsk Filatelistforbund. Og på bakgrunn av visepresidentens ord i samme nummer av Tidsskriftet finner jeg det nødvendig også igjen å presisere at vår kritikk ikke var rettet mot Tidsskriftet som sådant. For å gi min, og Horten Filatelistklubbs, innstilling overfor Tidsskriftet klarere tilkjenne, kan meddeles at klubben har utlagt tegningsliste for abonnement på Norsk Filatelistisk Tidsskrift, og denne liste vil bli besørget innsendt på medlemmenes vegne. Dette betyr selvsagt ikke at klubbens samler-organ Frimerke-Kontakt tilsidesettes, men den utkommer fortsatt.

Med hilsen

Edw. Chr. Hannevig.

Leeward Islands (Vestind.)

Det oppplyses at frimerkeutgaven for Leeward Islands vil bli stanset for videre salg f.o.m. 1. juli 1956. Dermed hører den siste standardtype på engelske kolonimerker opp å eksistere. Victoria, Edward og George — typene som blomstret rundt om i de engelske kolonier helt opp i 1920-årene, ble fra det tidspunkt litt etter litt avløst av mer moderne billedmerker. Men «the Leewards hung on to the end» hvilket bevirker at albumbladene for denne koloni kommer til å slutte med presis de samme typer frimerker som de de startet med.

B. M.

På jakt etter N. A. H. Zarbell.

Det første norske frimerkes far.

Frimerkejubileet har helt naturlig skapt en viss interesse for den mann som tegnet vårt første frimerke.

Vi begynte her i landet spesialiseringen og studiet av nr. 1. Og det kan vel nok sies å ha vært grunnlaget for det spesielle plateforskningsarbeid i Norge.

Det var i begynnelsen av århundret at jeg i all beskjedenhet gjennom noen artikler i Nordisk Filatelistisk Tidsskrift presenterte et lite utvalg av platefeil på nr. 1 — omkring et halvt århundre — og arbeidet ble omkring et desennium senere fortsatt av Mossin med omkring seksti platefeil og endelig avsluttet av Jellestad i tretierne med platens hele gjennomgang.

Da det var meg som ga ballen opp ble det ganske selvfølgelig også meg som skal bringe ballen i mål ved å identifisere og klarlegge Zarbells liv og levnet — etter oppfordring av arkitekt Schou i Bergens filatelist klub.

Arbeidet var ikke lett, alt hva man mente å vite var at Zarbell var kommet fra Danmark og var mekaniker m. m., ytterligere visste man i grunnen ikke eller trodde.

Men da jeg var gått inn for oppgaven satte jeg alle mine sparsomme krefter inn på den.

Og gjennom to ukers hardt strev i bibliotekene og arkivene i København i august—september i fjor kom jeg til en hypotese — og her må jeg innskytte at jeg overalt både i København og i Oslo møtte den mest storslagne hjelpsomhet og imøtekommenhet som jeg er overordentlig takknemlig for. Og nå kommer vi til resultatet av mye slit og strev og en stor korrespondanse.

En gang i midten av det 18. århundre under uroligheter i Polen — og de hadde gud bedre meg nok av dem — flyktet en mann ved navn Zarbell fra Polen. Hvorfor vites ikke. Han var muligens adelig. Hadde i det minste rett til å føre de franske liljer

i sitt våpen, men kanskje det var et «bürgerliches» våpen, jeg vet ikke.

Han flyktet antakelig langs Østersjøkysten før han havnet i Slesvig Holsten (den gang dansk) hvor han bosatte seg under navnet Michelsen. Senere undersøkelser har vist at han het Michael til fornavn. Muligvis har han — som nok hadde reddet en del av sin formue — funnet forholdene der for små eller gjennomsluktige, for vi finner ham i København 1769 (eller tidligere?) hvor han ble innregistrert under navn Michelsen Zarbell. Her kom han inn i skomakerlauget (om han var fagmann vites ikke) og kjøpte seg en skomakerforretning med 12 svenner — altså en større historie. Han bodde i Klosterstredet nr. 4 (nå nr. 53 nærmest ved Vimmelskafte) og kjøpte denne eiendom i året 1798. Kurios nok er Klosterstredet blitt en av de ledende gater i frimerkebransjen.

Michael Michelsen Zarbell giftet seg i 1769 med Christiane Margrethe Hegelund og fikk to sønner med henne, hvorav den ene het Daniel M. Zarbell. Denne trådte inn i den danske hær under navnet Michelsen (var man redd for forfølgelse?) ble forflyttet til Norge og ansatt som fenrik à la suite. Han hadde en ganske hurtig karriere — kanskje det skyldtes farens gode posisjon — og ble premierløytnant i løpet av to år.

Som offiser utmerket han seg, og ble nevnt i en dagsbefaling av Prins Christian August av Sønderborg for å ha utmerket seg ved forskjellige anledninger. Han var født 1769 og døpt i Helliggeistkirken i København (selv er jeg konfirmert i samme kirke 119 år senere). Altså er faren kommet til Kbhn. før 1769. Daniel giftet seg 1794 med Sara Christiane Harbou som døde 1840. Sara C. H. var datter av generalmajor Harbou som tilhørte en av de eldre danske adelsslekter som førte sin stamtavle tilbake til 1440. Daniel døde som major i 1835 i Svelvik. Han var en ansett og driftig mann som visstnok til en tid var meget formuende. Han var interessert i skipsrederi og kranen i Svelvik.

Han hadde 2 sønner og 3 døtre, men fra annen kilde sies 8 barn hvorav N. A. H. Zarbell var nr. 7.

Og her kommer altså vår Zarbell inn i

bildet. Han var oppkalt etter sin bestefar Nils, Harbou etter moren og Andreas har foreldrene kanskje funnet på sjøl.

Han var født 6/10 1805 antakelig i nærheten av Drammen.

Han har sikkert hatt en lykkelig barn- dom — etter den tids begrep — faren var jo en ansett og velstillet besteborger, major m. m., og Nils ble privat dimitert til universitetet i Kristiania 1828. Slapp bare såvidt igjennom, men tok dog annen-eksamen. Men dermed var det også slutt. Etter tradisjonen skulle han ha begynt å studere til prest, men noe større kom det ikke ut av det, så meget mer som økonomiske nedgangstider i Svelvik vanskeliggjorde det for faren å holde ham i Kristiania. Hvorledes han ernærte seg kan vi gjette oss til da vi finner ham blant stifterne av «Den tekniske forening i Kristiania til å befordre den intellektuelle og pragtigste utvikling av hovedstadens haandverksdrivende innvaanere.» Her er han nevnt som mekaniker Zarbell og har sannsynligvis representert sin bransje.

Fra en gammel prest foreligger en uttalelse om at Zarbell var et mekanisk sjeni, men hvilken betydning man kan tillegge denne uttalelse er usikkert. Men trolig har gutten i Svelvik ved lek på kranen i barne- årene blitt betatt av lysten til mekanikk, og derved blitt inspirert til sitt senere yrke. Det synes for meg som om Zarbell ikke har hatt noen egentlig økonomisk suksess, men den skjebne deler han jo med alle andre sjenier. Hans far døde i Svelvik 1835. Om han etterlot seg noe av betydning tør være tvilsomt, og det skulle jo deles på kanskje 8 barn.

Moren overlevde faren et års tid og døde 2/4 1840.

Vi kan ikke hverken gjennom dokumenter eller slektstradisjoner følge Z. lenger enn til han giftet seg (året ukjent) med Sara Nilsen, f. 1806, død i Kristiania 1874.

De etterlot seg en fraværende sønn og en i Kristiania værende datter, Lagerta. Om sønnen menes det at han reiste til Amerika, men Lagerta har jeg ikke kunnet finne fram til.

Første gang vi hører noe mer offisielt om Z. er da han i 1854 — den 17/5 — etter anmodning av postekspeditor Lassen frem- sender forslag til nye frimerker. Her må vi legge merke til at han syntes ha forbindelse med nevnte herre, enten gjennom faren eller på grunn av egen anseelse. Jeg anser

det for unødig å gjengi korrespondansen in extenso, men har redaksjonen lyst har den lov. Derimot kan vi ha interesse av å analysere brevene og utkastene. Denne korre- spondanse er funnet av Justus Andersen og reproduisert i faksimile i «Norges Frimer- ker» av Justus Andersen og Henrik Deth- loff 1915 i anledning frimerkets 60 årsjubi- leum (faksimilene finnes kun i annen-ut- gaven).

Vi finner da at Z. hadde en nærmest soignert håndskrift. Jeg overlater til fag- folk på grafologiens område å tyde hans karakter. Stilen er klar og konsis og språ- ket den kultiverte manns. Altså hva vi kunne vente av den betydningsfulle majors sønn.

Hvorvidt Z. hadde kjennskap til datidens få frimerker foreligger det intet om i slektstradisjonene, men av korrespondan- sen fremgår det at han kjente Englands første frimerke. Han debatterer spørsmå- let om vannmerke, men det synes å være Roll som var mesteren for våre vannmer- ker. Hvor han fikk idéen fra til det opp- høyede vannmerke vet jeg ikke, og heller ikke har han fått den anerkjennelse som han burde. Men det er en annen historie.

Med Zarbells korrespondanse til poststy- ret fulgte et utkast til «frimerke». Et noe naivt bilde av kongen, litt i stil med Sach- sens merker av 1851/52, og i en utførelse som vitner om at det ikke er utført av en mester i tegning. Da dette utkast ble for- kastet, innsendte Z. et nytt, som imidlertid ble revidert og gitt en heldigere form. Vi skal se litt nærmere på dette endelige ut- kast.

I sin foreliggende utførelse med blass blåfarge og dårlig matrise, virker det slett ikke pent eller tiltrekkende. Noe annet er det at det har fått alderens patina og rang.

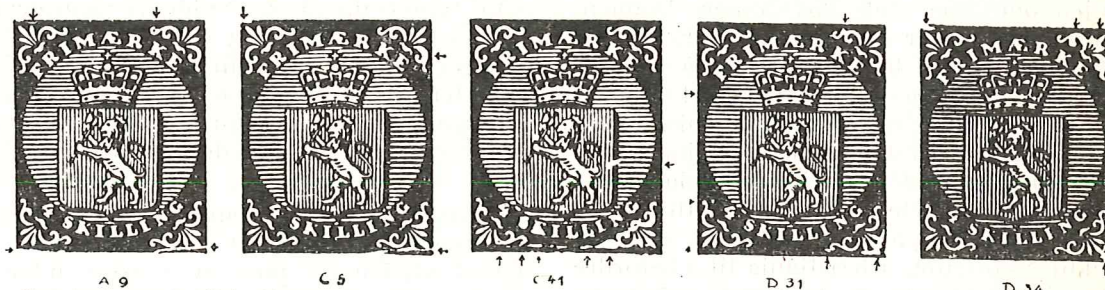
Som følge av en diskusjon mellom Hen- rik Dethloff og undertegnede angående re- produksjonsmetoden fikk D. interesse for saken, og det lyktes ham ved grundig un- dersøkelse i poststyrets arkiver å finne fram den originale matrise samt et fløyels- etui med støpeformen i kopper. Ved post- styrets imøtekommenhet fikk Dethloff til- latelse til å la ta 4 avtrykk i sort av *origi- nalmatrisen* (urstemplet). Disse ble for- årt Dethloff, Justus Andersen, Mossin og undertegnede.

Studerer man dette avtrykk nøyere får man et ganske annet inntrykk av hvorle- des merket burde være. Bildet virker me-

get omhyggelig utført, skarpt og klart, og vitner i sin symmetri og hele oppbygging om den omhyggelige mekanikers arbeid. Hvorvidt Z. personlig har utført gravvren vites ikke. Jeg tror mer på at den er utført i løytnant Schwensens litografiske officin. Gravvren er helt fagmessig utført.

Men nå kommer vi til spørsmålet om hvorfor trykningen av merket ble så slett. Datidens aviser var da også enig i det.

Og så hører vi ikke mer om Z. enn at han skulle foreta en utenlandsreise. Det har ikke vært meg mulig å konstatere hvor den gikk hen, hvor lenge den varte, eller formålet. Jeg tipper personlig på at han «gikk på valsen» for å lære noe nytt i mekanikerfaget eller finne et lønnsomt arbeid eller stilling. Han var for øvrig nevnt som stifter av det første mekaniske verksted i Kristiania, men hvorledes det gikk med det

Jeg tror med sikkerhet å kunne si at årsaken til de forferdelig mange platefeil, det er jo feil i hvert merke, skyldes blyblandingen. Det var jo gjennom blystøpning i matrisen at de enkelte klisjéer ble fremstillet. Man har spart på antimon, som er en relativ kostbar vare, men som trengs som tilsetning til typemetallet for å få dette til å gi rene avstøpninger. Det altfor bløte typemetall tåler ikke så svært mange avtrykk før det gir seg. 2 000 000 eksemplarer i ark på 200 gir 10 000 avtrykk og med datidens hardhendte trykkmetode skulle det være nok til å vise seg på klisjéen. Det ville altså snart oppstå forandringer i mer-

kenner jeg ikke. Kanskje han var forut for sin tid, og så gikk det ikke.

Slik er jo oftest sjeniets lodd.

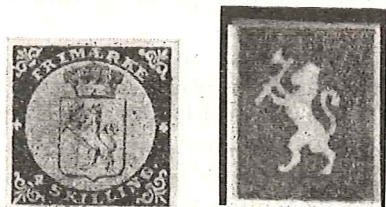
At han ikke var helt ukjent med boktrykkerkunsten fremgår av hans korrespondanse. Men dette kan jo skyldes at han har reparert maskiner i den bransjen, noen boktrykker har jeg ingen grunn til å tro at han var.

Til slutt et lite tankeeksperiment.

Vi vet at Zarbells godtatte tegning er reproduisert i 2 018 200 eksemplarer. Og nå er det det vanskelige spørsmål: Hvor mange er bevart, hvor mange finnes det bevart i dag?

Den gang merket utkom var det så å si ingen samlere, men som det nye og hittil ukjente postfrimerke det var, var det sikkert en kuriositet som de fleste ville ta vare på, i det minste for en tid. Skal vi tippe på at det her i landet finnes minst 200 000 eksemplarer? En autoritet på norske frimerker som jeg nevnte dette overfor mente at det var for meget. I England og Amerika kan det muligens være like mange. Et stort dansk frimerkehus fortalte meg for et par år siden at det hadde effektivert en ordre fra Amerika på 1000 stk. Norge nr. 1!

Tør vi gå ut fra at det i hele verden finnes 400 000 stk. i behold? Det gir en ødeleggelsesprosent på 80 som er svært meget for et godt eller bedre merke. Et lands første frimerke må vel nok regnes til de bedre og mer etterspurte merker. La oss enes om 400 000. Med en verdi av gjennomsnittlig 25 kr. stk. (lavt ansatt) blir det en million kroner. (Fors. s. 47.)

kebildet, og disse ville ha lett for å vokse etter hvert. Men dette betyr dessverre at hele opplatingsarbeidet av arket er en illusjon, da de enkelte merker under trykkingens gang var sterkt utsatt for å avføde nye platefeil. — Det blir Tordenskjolds soldater ut av det.

Resultatet av Z. henvendelse til poststyret var altså at han fikk trykningsarbeidet. Jeg er redd for at han var noe økonomisk avhengig herav — samt papirkontrollen m. m.

nyheter

DANMARK

Postvesenets salgskontor for frimerkesamlere, (Bernstorfsgade 32, København V) har meddelt at et nytt frimerke i verdien 30 øre ble utgitt 23. februar 1956.

L.nr. 289, 301 på 25 øre rød, Kong Frederik IX, tagget 12¼.

Ingen førstedagsstempling.

FINNLAND

Finlands generalpoststyrelse opplyser 13. febr. 1956 at det i løpet av 1956 vil bli utgitt 3 nye frimerker i den regulære serie. Verdiene blir 30, 35 og 40 Mark.

Det første av disse merker, 30 M., ble utgitt 4. mars 1956. 30 M. har som motiv kirken i LÄMMI.

Utkast ved OLAVI VÄPSÄINEN.

GRAVØR: B. EKHOLM.

I forbindelse med ovenstående får red. elskverdigst opplyst fra UPSEERIFILATELISTITry, HELSINGFORS, bl. a. følgende:

«Frimärkets dag den 4 mars 1956.

Frimärkets dag firas detta år den 4 mars och sålunda i nära anslutning till våra första frimärkens 100-års dag.

Arrangerandet av dagen har anförtratts åt föreningen «Upseerifilatelitit», vilken samtidigt firar sitt 10-årsjubileum genom att anordna en frimärkutställning på Officerskasinot på Skatudden i Helsingfors. Till dagens program hör även Finlands Filatelistförbunds årsmöte, vilket försiggår på samma ställe.

Dagens betydelse framhäves ytterligare genom att Post- och Telegrafstyrelsen har beslutat utge samma dag ett nytt 30 marks frimärke med motiv av Lammi kyrka. Detta frimärke är det första av de nya landshapsfrimärkena, vilka skola ersätta de högre valörerna av gällande brukserie.

På platsen för utställningen kommer att finnas även ett tillfälligt postkontor, där förstedagsavstämplingar av det nya frimärket med en skärskild jubileumsstempel sker.»

FRANKRIKE

13. februar 1956 ble det utgitt et nytt 15 FRC.-merke, BEFFROI de DOUAI, blå og lyseblå, tag. 13. Format: Vertikalt 22 x 36 mm.

Førstedagssalget foregikk den 11. febr. i DOUAI.

(Beffroi er: tårn med stormklokke eller vakttårn).

Med det etterfølgende merke 15 FRC. indigo-blå, til minne om oberst DRIANT som falt den 22. februar 1916 på VERDUN-slagets annen dag, begynner vanskelighetene i 1956, leser vi i LE TIMBRE av 1. februar d. å.

Oberst D., også kalt helten fra CAURES-skogen, var født den 11. september 1855 i NEUFCHATEL (AISNE). Nå er alle av den mening at den 22. februar skulle ha vært den første offisielle salgsdag, i egenskap av minnedag. Men poststyrelsen var ikke av samme mening. Denne valgte den 21. febr. på grunn av at slaget ved VERDUN begynte denne dato. Men førstedagssalget fant ikke sted i VERDUN, men i NEUFCHATEL denne dag! Og i Paris brukte man den 22. februar, som for øvrig ble den offisielle salgsdag for hele landet, et spesialstempel! Dette vil da i grunnen ikke bli annet enn en «2nen dags avstempeling»!

Til minne om 40 årsdagen for slaget ved VERDUN ble det for øvrig utgitt et eget frimerke den 5. mars 1956. For dette merkes vedkommende ble det også 2 «førstedager», nemlig en den 3. mars i VERDUN og en i PARIS den 5. mars!

Nærmere om verdi og farge senere.

Den 17. mars 1956, vil det bli utgitt et

frimerke i anledning av frimerkets dag. merket vil bære et bilde av FRANÇOIS de TASSIS.

Nærmere om verdi og farge senere.

17. mars er en lørdag. Det opplyses at frimerkets dag vil være gjenstand for spesiell feiring denne dag og den etterfølgende søndag i 45 byer i FRANKRIKE, ALGÉRIE og TUNIS. Flere av byene vil således i anledningen utgi et eget postkort.

Den 9. april 1956 vil følgende 4 merker se dagens lys. Dvs. første «førstedag» vil for alles vedkommende bli den 7. april.

12 Frc. (FABRE — entomologist) Førstedag i SAINT-LÉONS og SÉRIGNAN.

15 Frc. (TELLIER — kjøletekniker) Førstedag i AMIENS.

18 Frc. (FLAMMARION — astronom) Førstedag i MONTIGNY-LE-ROI og JUVIGY.

30 Frc. (SABATIER — kjemiker) Førstedag i CARCASSONNE.

Til slutt er 12 Frc.-merket GRAND-TRIANON annonsert å komme 16. april 1956 med første «førstedag» den 14. april i VERSAILLES.

12 Frc. GÉRARD de NERVAL er inn-draadd fra 24. mars 1956.

MONACO

I anledning av fyrstedømmets deltakelse i FIPEX, NEW YORK vil det bli utgitt en serie på 9 merker bestående av 1 FR. (GEORGE WASHINGTON) — 2 FR. (FRANKLIN D. ROOSEVELT) — 3 FR. (ABRAHAM LINCOLN) — 5 FR. (EISENHOWER) — 15 FR. (FYRSTEPALASSET) 30 FR. (COLUMBUS' landing i AMERIKA i 1492) — 40 FR. (PRINS RAINIER III) — 50 FR. (FYRSTEPALASSET i midten av det 18. århundre) 100 Fr. (LANDSKAP.)

Serien som har et pålydende av 246 frcs. selges i komplette sett.

Ark à 25 merker for 1, 5, 15 og 30 frcs. vedkommende, ark à 30 merker for 2 og 3 frc. og à 5 merker for de øvrige verdiers vedkommende.

Farger og utgivelsesdag m. v. vil bli kunngjort senere.

I anledning av Monacos deltakelse i de 7. Olympiske vinterleker samt i de 16. Olympiske sommerleker.

15 FRC. (vinterlekene).

30 FRC. (sommerlekene).

Merkene fås kjøpt enkeltvis. Videre enkeltheter ukjent.

I anledning av den 26. RALLYE de

MONTE CARLO et merke:

100 FRC. Videre enkeltheter ukjent.

Porto-merke-serien av 1953.

Følgende 11 verdier, tête bêche, med overtrykk POSTES eller POSTES AERIENNE, tilsammen 22 verdier er annonsert.

MED POSTES: 2 F + 2 F, 3 F + 3 F, 5 F + 5 F, 10 F + 10 F, 15 F + 15 F, 20 F + 20 F, 25 F + 25 F, 30 F + 30 F, 40 F + 40 F, 50 F + 50 F.

MED: POSTES AERIENNE: 100 F + 100 F.

Pålydende pris: 600 frc.

Samtlige 4 utgaver tilsammen: 991 F.

SVEITS

1. mars d. å. utkom 4 propaganda-merker i verdiene 5, 10, 20 og 40 c. 5 c. er viet 50 årsjubileet for bruken av bil i postbefordringen.

10 c. er viet 50 årsjubileet for åpningen av Simplon-tunnelen.

20 c. er viet arbeidet med trafikk-sikkerheten, og

40 c. er viet 25 års jubileet av la Swissair. Merkene vil ha frankeringsgyldighet til og med 31. des. 1956.

5 c, grå/sort/gul. Motiv: Postvesenets første bil og posthorn.

10 c, grønn/grå/rød. Motiv: Simplon-tunnelens nordre inngang og château STOCKALPER.

20 c, mørk karmin/gulrød/gul/sort. Motiv: Barn som krysser en gate og trafikk-skilt.

40 c, blå/rød. Motiv: Gammel og ny type av Swissair-flyet med emblem.

Tyske forbundsrepublikk.

I 1956 aktes det utgitt følgende spesial-, jubileums- og tilleggsmerker: Fjernsyn og Olympia-merker, Lübeck 100 år, Robert Schumann, Thomas Mann, Velgjørenhets-serie, gatetrafikksikkerhetsmerke og krigs-gravers vedlikehold.

Tyske demokratiske republikk.

2 merker i anledning 100-års dagen for dikteren HEINRICH HEINES død aktes utgitt. Det blir et 10 Pf. merke med dikterens bilde (750 000 stk.) og et 20 Pf. merke også med dikterens bilde (4 000 000 stk.).

Oversjø.

ALGÉRIE

Det opplyses at følgende merker vil komme ut i løpet av 1956.

1) 15 + 5 F. kreftmerke — i begynnelsen av året.

- 2) 12 + 3 F. Frimerkets dag — mars 1956.
- 3) 15 F. i anledning av 100-års dagen for marskalk Franchet d'Espérey's fødsel i MOSTAGENEM.
Utgivelsesdag: 25. mai 1956.
- 4) 40 F. landskapsmerke fra departementet BÔNE. Juni 1956.
- 5) 15 F. til minne om marskalk LECLERC, død ved et ulykkestilfelle ved COLOB-BÉCHAR.
September 1956.
- 6) 30 F. landskap fra departementet ORAN.
Oktober 1956.
- 7) 15 + 5 F. «Fremmed-legionen».
November 1956.
- 8) 1 F. Byen BÔNE's våpen.
Desember 1956.

Med unntakelse av merke nevnt under pkt. 8, er alle i stort format.

FALKLAND ISLANDS

De kurserende merker i verdiene $\frac{1}{2}$ d, 1 d, 2 d og 9 d er bestilt med endret bilde av dronningen.

ST. HELENA

De 3 erindringsmerker i verdiene 3, 4 og 6 P. i anledning av 100-års dagen for St. H.s første frimerke er i stort format opplyses det. Merkene har alle følgende motiv: I øvre venstre hjørne er anbrakt dronningens bilde i en oval. I den nedre del av merket er avbildet St. H.s første frimerke med jubileumstallene «1856/1956».

SUDAN

I anledning av Sudans uavhengighetserklæring blir det utgitt 3 minnesmerker i verdiene 15 Millièmes, 3 og 5 Piaster. Merkebildet viser et kart over Sudan med 2 vinger og oppgående sol. Utgivelsesdag ukjent.

På jakt etter N. A. H. Zarbell.
(Forts. s. 44.)

O. Jørgens *H. Hals'*

Og hva fikk Zarbell? Vi vet det ikke, men det har iallafall ikke vært stort. Var han ikke et mekanisk sjeni så har det da vist seg at han i det lange løp var et finansgeni på én måte.

Ennå et spørsmål dukker fram. Hvor er det blitt av Z.s originaltegning? I et nytt frimerkeblad, «Frimerke Kontakt», ved Hortens Filatelistklubb, dets første nummer, står under «eldre salg» N. A. Zarbells tegninger: Kongens bilde i profil, våpen-tegningen, do endret (kr. 2000).

Dette skulle tyde på at originalene er kommet på avveie. Er dette virkelig tilfelle? Jeg har søkt opplysninger, men intet svar fått.

Roar Grundtvig.

Jfr. N.F.T. nr. 4/6 1955, s. 106 og N.F.T. nr. 11/12 1955, s. 218.

Finland 200 forskj., n.kr. 8.00 — 300 forskj. 25.00. Øst-Karelen kompl., 28 forskj., 25.00. 1 kg postforseglet kilovare 30.00. Finland Specialkatalog, 80 sider, kr. 2.00 i bytte med ust. norske nyheter.

Frimärksaffär Lauri Peltonen — Hangö, Finland.

Frimerker ønskes byttet. Send Deres gode dubletter. Skriv hva De har og hva som ønskes herfra US eller hele verden.

Jen Nielsen — 530 So Bayvien Ave., Freeport, New York, USA.

Vi vil gjerne tre i bytteforbindelse med norske samlere som kan sende oss merker fra alle skandinaviske land, inkl. Finland. Tilbyr hollandske, europeiske og oversjø-merker på Yvert basis. — Skriv til

D. Ploeger — Braakdijk T/o 31, Zaandam, Holland.

Samler-annonser.

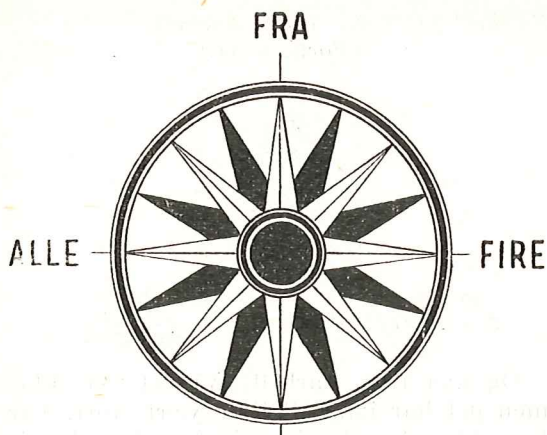
Schleswig-Holstein nr. 1 och 2 stämpl. i lyx-exemplar även å brev sökes.

Hugo Sjöberg — Östergatan 4, Malmö C, Sverige.

For krigsflyveblad nedsluppet fra fly gir jeg i bytte: frimerker, konvolutter, postmerker etc.

K. Vichoff — Singel 130, Den Helder, Holland.

Älta Frimärksklubb inbjuder samlare i Norge och Sverige till byte efter AFA eller Zumstein. Ingen kontantförsäljning, endast byte. Vidare upplysningar genom Älta Frimärksklubb — Älta, Sverige.

VERDENSHJØRNER

Philatelic Magazine av 13. jan. d. å. har følgende råd: «*Worth Buying*».

ISRAEL: ALBERT EINSTEIN and Institute of Technology commemoratives.

SUDAN: 1948, 4 piastres official (S. G. 037 a).

PAKISTN: 1954, Conquest of K2 (Mount GODWIN-Austen), (S. G. 72.)

Poststyrets sirkulære nr. 3/1956 opplyser bl. a.:

Sola poståpneri, Stavanger postkontors distrikt, går fra 1. mars over til midlertidig underpostkontor I med samme navn. Forkortelse av skrivemåten for underpostkontorets navn brukes ikke.

Feltpostkontor nr. 16 vil bli gjort om til *fellpoståpneri* under Eidsvoll postkontor med virkning fra 1. mars 1956.

Feltpoståpneriet får navnet FELTPOST 16.

Den 19. april 1956 finner fyrstebryllupet i MONACO sted. Fyrst Rainier III gifter seg denne dag med filmstjernen Grace Kelly og begivenheten skal naturligvis feires med en ny serie erindringsmerker. Det forlyder at serien vil bestå av verdiene 1, 2, 3, 5 og 15 frc. samt luftpostmerker i verdiene 100, 200 og 500 frc. Tilsammen 826 frc. pålydende verdi. Det vil selvfølgelig bli «førstedag»-avstemplinger.

Nå er det imidlertid ikke alle og enhver som kan få kjøpt merkene direkte fra postens abonnementskontor som før. Bare de som figurerte som kunder i kontorets arkiv før 20. februar 1956 vil kunne gjøre regning med å få kjøpt merkene direkte, men bare i forhold til tidligere kjøp.

Før etter at bryllupet har funnet sted blir det slett ikke anledning til å tegne seg

som nyhetsabonnent, så nå kan den enkelte angre og for øvrig ha det så godt! Det opplyses at merkene ellers vil bli til salgs ved fyrstedømmets postkontorer *selve bryllupsdagen*.

Til tross for denne enestående anledning til å tjene en ekstraskilling, er det enda ikke meldt om køer ved noen av postkontorene, men kanskje kulda må tilskrives denne omstendighet.

Under annonseringen av erindringsmerket i anledning av 250 års dagen for Benjamin Franklins fødsel, kom vi i skade for å gi merket en gal farge. Fargen skal være *karmirosa*.

Like etter utbruddet av den amerikanske borgerkrig, gikk Washington i gang med å trykke nye frimerker i den hensikt å forhindre at 1857-utgaven kunne brukes på post fra Sydstatene til Nordstatene.

Da det nye frimerke kom til Philadelphia og kunngjøring var gått ut om at de gamle frimerker ikke lenger var tillatt som frankering, lot man forarbeide et spesielt stempel som ble anvendt på post frankert med den gamle utgave. Stemplet gjør merksam på at de benyttede gamle merker «were not good for postage».

Imidlertid gjorde Washington kort tid etter om sitt vedtak, slik at brev frankert med merker av 1857-utgaven igjen kunne passere mot at portoen ble betalt på bestemmelsesstedet.

Et resultat av dette er at Philadelphia-brev forsynt med det nevnte stempel er blitt meget sjeldne objekter.

Brasils store dikter av barnefortellinger — Jose Bento Monteiro Lobato — er blitt hedret med et minne-frimerke i verdien 40 c., mørkegrønn farge. Merket ble sendt ut i desember 1955. Det bærer bilde av L. i forgrunnen. I bakgrunnen sees en mor som leser for sine to barn.

L., som var født 18. april 1883, startet med å studere jus, men fant sitt livskall å være forfatter av barnehistorier. Han begynte tidlig med dette, og bortsett fra en kortere tid (1926—1930) da han var handelsattasjé i Washington, fortsatte han å skrive barnefortellinger til han døde i juni 1948. Brasils mødre vil i all fremtid lese hans fortellinger for sine barn heter det.

En engelsk oversettelse av en del av hans arbeider ble utgitt i 1925 under tittelen: «Brazilian Short Stories». (Scott's Monthly Journal.)

Møtereferater fra forbundsklubbene.

D'herrer Sekretærer bes sørge for å sende inn referatutdrag *omgående*. Referatutdragene må være *kortfattede*, og skal være redaksjonen i hende senest 5. i hver mnd. Sterkt forsinkede referater kan ikke påregnes inntatt.

Bergens Filatelistklub.

Årsmøte avholdtes 21. febr. i Tinghusets Kafé under ledelse av formannen F. C. Svendsen. Det var utmerket fremmøte.

Otto Maalstad ble valgt til dirigent. Valget på styre fikk følgende ut-

fall: F. C. Svendsen, formann, Michal A. Elvsaas, Gustav Eriksen jr., Ragnar Olsen og Bjarne Horne. *Rådsmedlemmer:* Otto Maalstad, F. Walter-Johannessen, Einar O. Schou og Lars Haukaas. *Representanter til Norsk Filatelistforbund:* F. Walter-Johannessen, Einar Osc. Schou, F. C. Svendsen og Otto Maalstad.

Det gikk frem av årsberetningen at fremmøtet i året som gikk var usedvanlig godt, og at klubben er i stadig vekst.

På møtet ble fremvist film: «Piker og Tal», «Frimerket Jubilerer» og «Norwex».

Til filmfremvisningen hadde klubbens junior adgang.

Ragnar Olsen,
referent.

Årsberetning for 1955.

Det er i det forløpne år avholdt 14 ordinære møter pluss generalforsamling. Det er et møte mindre enn året før.

Fremmøtet har vært temmelig likt de siste år, når en tar i betraktning antall møtedager. To nye medlemmer er opptatt. En statistikk for fremmøtet fulgte protokollen. Tre medlemmer har deltatt på alle møter i 1955. Det er herrene Bernt C. Middelthon, Jacob Stokka og Thor Frøiland.

Om det ikke for selve klubbens vedkommende har vært noe år å skryte av, så har jo 1955 filatelistisk sett vært et spennende år, med til dels store utstillinger som har stått i Frimerkejubileets tegn. Vi minnes i første rekke Norwex-utstillingen i Oslo som fikk en så fin og hederlig utgang.

Det må bemerkes at på formannens initiativ er det i det forløpne år ført forhandlinger med forbundet som har vedtatt å holde sitt landsmøte i Stavanger. Vi håper at alt vil ordne seg til det beste, så klubben kommer hederlig ut av arrangementet med landsmøtet.

Møtene har gått etter programmet og det har vært formannen som har kåsert eller innledet til diskusjon om filatelistiske emner.

Den 12. november feiret klubben sitt 30 års jubileum med fest med damer på Hotell Atlantic. Festen er tidligere referert. Tre av våre medlemmer fikk ved denne anledning nålen for 25 års medlemskap, nemlig herrene J. Bjorheim, T. Frøiland og C. Mathiesen.

Generalforsamlingen.

Møte nr. 525 ble avholdt den 14. februar på Viktoria Hotell. Til stede var 17 medlemmer og 2 gjester. Formannen erklærte generalforsamlingen for lovlig satt. Etter å ha hørt sekretærens referat og årsberetning og fått kassererens årsregnskap som ble lest opp og godkjent, gikk en over til valg.

Sv. Hanssen foreslo gjenvalg av formann Bernt C. Middelthon som ble valgt med akklamasjon. Viseform., brannsjef Even- sen ble også gjenvalgt.

Sekretæren, Søren v. Krogh, ønsket ikke gjenvalg og 2. sekretær Frøiland ble foreslått, men nektet. Foreslått ble da Erling Pedersen 1. sekr. og Ommund Bøe 2. sekr., som begge ble valgt. Kasserer Sverre Boye ble gjenvalgt. Til hytteforstander ble valgt Claus Owe. Suppleanter: J. Aarreberg og M. Berge. Revisorer: J. Stokka og M. Berge. Bibliotekar og arkivar: Bernt C. Middelthon. Alle ble gjenvalgt med akklamasjon.

Formannen rettet en takk til de avgåtte styremedlemmer og ønsket de nye styremedlemmer lykke til.

Det ble en diskusjon om muligheten for å trekke yngre samlere til klubben. Formannen mente en burde være litt varsom med fremgangsmåten og prøve en ordning med at yngre samlere kunne komme på møtene f. eks. en time før de eldre. Han mente en burde ta denne sak opp snarest mulig på et senere møte.

Så fulgte en pause med en gaveauksjon til inntekt for klubben. Formannen takket for fremmøtet, hvoretter en gikk over til hyggelig samvær med bevertning.

Sekretæren.

Postadministrasjon Nordpolen.

I tillegg til opplysning i NFT nr. 1 om russiske luftpostmerker overstemplet «NORDPOL/MOSKVA/1956» gjengis følgende sakset i BERNER BRIEFMARKEN-ZEITUNG 2/56:

Hver dag bringer postbudet til RASINGT, 9 i Moskva brev adressert til: «Medlemmene av den drivende vitenskapelige stasjon NORDPOL 4», eller til: «Medlemmene av den drivende vitenskapelige ekspedisjon nr. 5».

Av slike brev fins det en mengde. De er skrevet av skoleelever, studenter, arbeidere og kolchos-bønder, kunstnere, vitenskapsmenn og soldater fra den sovjetrussiske armé.

Fra hovedstaden blir den samlede korrespondanse sendt til det fjerne Arktis, til de mennesker som i april 1954 landet på de drivende ismasser i de sentrale deler av polbasenget, hvor de opprettet «Stasjon Nordpol 3» og «Stasjon Nordpol 4».

Arktis rykker Sovjetsamveldets hovedstad nærmere for hvert år som går. I 1937 tok det omkring 2 måneder å nå Nordpolen med fly fra Moskva. I dag tar det bare ca. 2 dager med en samlet flytid på 12—15 timer. De sovjetiske vitenskapsmenn har nå slått seg ned i det arktiske is-ødet for godt. De utfører et vitenskapelig forskingsarbeid som litt etter litt avlister Arktis den ene hemmelighet etter den andre.

I 1955 er en ny adresse føyet til de andre, nemlig «Den drivende vitenskapelige Stasjon Nordpol 5».

Om enn vitenskapsmennene oppholder seg langt fra sitt hjemland, blir de på ingen måte glemt. Hundrevis av brev og pakker blir som sagt stadig sendt dem. Korrespondansen er så stor og omfangsrik at man på den tredje drivende stasjon har vært nødt til å opprette egne postkontorer.

Frimerkene som nyttes på posten fra stasjonene blir avstemplet «NORDPOLEN». Ved siden av den postale forbindelse, har deltakerne i ekspedisjonene også forbindelse med hjemlandet over radio.

Det er nå på tale å opprette et postkontor på Sydpolen også. Den sovjetrussiske Antarktiske ekspedisjon har for tiden forbindelse hjem over radio, men i tillegg er det planer om å opprette regelmessig postforbindelse pr. fly.

Utforskingen av Arktis fortsetter uforandret selv om isen som stasjonen befin-

ner seg på stadig driver og stadig passerer nye koordinater. Adressen til vitenskapsmennene forblir også den samme, nemlig: Nordpol 4 og Nordpol 5.

(E. TOLSTIKOW i «TRUD» av 30. oktbr. 1955.)

De nevnte o/stemplede merker har visstnok bare et opplag på 15 000 sett!

1865-utgaven.

Ved B. Melbye.

(Forts. fra nr. 2/56 s. 23.)

Som det går fram av den med kapt. S. avsluttede kontrakt, skulle frimerkene utføres i litografi — stentrykk. Originalene ble gravert i sten, men istedenfor å la grave et enkelt merkebilde, ble det fremstilt en 4-blokk av hver verdi. 25 avtrykk av originalgravvyrene sammenstillet til ark (10 x 10) og overførtes. Det er etter fagfolks uttalelse sannsynlig at man har benyttet disse stener som såkalte «annen-originaler» og overført avtrykk av dem på de egentlige trykkstener. Denne fremgangsmåte er den mest praktiske også, og var for 4, 8 og 24 skillingsmerkene vedkommende, den eneste mulige idet det vanskelig kunne tas mer enn 200 avtrykk av gravvren og 1000 av trykkstenen. M.a.o. det krevdes ca. 80 stener til trykningen av opplaget til 4 skillingsmerkene. Engelske fagfolk har imidlertid uttalt at man kunne ta ca. 10 000 avtrykk av en trykksten. Er dette korrekt, som det er meget som tyder på, har man greid seg med én trykksten for hver verdi, 4 skillingsverdien unntatt. For denne verdi har man da nyttet 8 stener.

Trykkstenene kan retusjeres ved å dekke linjer som går lenger enn de skal. Slik retusj vil forandre de enkelte merketegninger i noen grad uten dog å fjerne alle de kjennetegn som angir den bestemte type. Under trykningen vil retusjen slites bort etter hvert slik at man får forskjellige grader av retusj. Den mest effektive retusj foretas på selve originalblokken, på overførselsavtrykkene av denne eller på overførselsavtrykkene av den sten som nyttes som annen-original.

I 1923 offentliggjorde engelskmannen BENJAMIN GOODFELLOW en studie over 4 skillingsmerket hvori han påviser at det må være tegnet 2 original-4-blokker for denne verdi. Han redegjør samtidig for de

forskjellige retusjer av de 2 sett typer som er nyttet til trykningen av dette merke.

Under trykningen kan det ha hendt at en trykksten er blitt helt eller delvis ødelagt, og således utjenlig til videre bruk slik den er. I slike tilfelle har stenen enten blitt kassert og erstattet med en ny eller den er blitt utbedret ved at det beskadigede merkebilde er blitt fjernet og erstattet med et nytt overførselsavtrykk som klippes ut av et avtrykk av annen-originalen. Det kan da hende at arkets sammensetning blir endret. Enkelte slike unormale typesammensetninger kjennes.

De 4 tegninger som originalblokken besto av er helt avvikende og er lett kjennelige fra hverandre. Det vil nedenfor bli angitt de kjennetegn som er karakteristiske for de enkelte typer av de 5 verdier utgaven består av.

Originalgravyrene oppbevartes i Poststyrelsen til 1888, da ble de på foranledning av herr W. COLLET ødelagt.

Merkestørrelsen er $16\frac{1}{2} \times 20$ mm.

ARKET har for alle verdiers vedkommende 100 merker med en innbyrdes avstand av $2\frac{3}{4}$ mm.

Vannmerket

er som for 1856—1857-utgavens vedkommende anbrakt i arkets rand med 2 bølgerlinjer langs kantene og løve med øks i hvert av hjørnene. Denne løven er litt forskjellig fra løven i 1856—57-utgaven. Merker med deler av vannmerket betinger høyere priser.

Taggingen

er $14\frac{1}{2} \times 13\frac{1}{2}$ og utført med såkalt kammaskin som tagget en rad merker av gangen.

For å få tagget den underste horisontale raden, måtte således margen i arkets underkant perforeres vertikalt.

Utagete merker av denne utgaven er prøvetrykk og meget sjeldne. Betingelser «liebhaberpriser».

GUMMIEN

er meget variabel fra tynn, klar til tykk, gullig. Klebrigheten ble betegnet som «lite tilfredsstillende». Ubrukte merker med små gjennomgående hull er ofte forårsaket av gummien.

Fargene.

Den gule farge på 2 skillingsmerket varierer lite.

Fargen på 3 skillingsmerket varierer meget fra nesten grå til dyp lillegrå. Prisen varierer med fargen. Dyp lillagrå er beste farge.

Grågrønne og blågrønne eksemplarer er fremkommet ved kjemisk påvirkning.

Originalfargen er ellers meget lysømfintlig og bør bl. a. ikke utsettes for for meget sollys.

4 skillingsmerket fremviser en rekke fargenyanser. Plate I og plate II lar seg imidlertid ikke skjelne fra hverandre ved hjelp av fargene.

Utpreget mørk blå farge er sjelden for begge platers vedkommende. En klar, grønnblå farge i plate II er også meget sjelden. Denne farge er ikke konstatert for pl. I's vedkommende.

8 skillingsmerkets farge varierer også meget. Blek rosa farge er mest alminnelig. Dyp rosa er den beste. For begge gjelder at fargen som regel er uklar — grøtet.

24 skillingsmerket fremviser en rekke fargenyanser som: lysbrun, gråbrun, gulaktig brun, rødbrun og dyp, mørk brun. Gulaktig brun, rødbrun og mørkbrun er de beste farger og innbyrdes i nevnte rekkefølge.

«Specimen»-påtrykk.

Samtlige verdier forekommer påtrykt «SPECIMEN». Stemplet er ca. 14 mm langt og uregelmessig utført.

«SPECIMEN» er påtrykt for hånd og fargen er som regel blå.

Omvendt påtrykk forekommer:

Avstemplinger.

Samtlige verdier forekommer avstemplet med det såkalte «en-rings stempel» og «nummerstempel».

For 24 skillingsmerkets vedkommende er imidlertid det mest alminnelige stempel «to-rings»-stemplet. (Etter 1888). Merker med dette stpl. betinger lavere pris enn merker med «en-rings» stempel.

«To-rings» stemplet er ellers bare kjent på 4 skillingsmerket, (noen få eksemplarer).

3-rings nummeravstempling er mest forekommende på 2 og 3 skillingsmerkene. Sjeldnere på de øvrige verdier.

24 skillingsmerket forekommer også med «4-rings» nummerstempel.

Samtlige verdier forekommer med engelsk avstempling (HULL og NEW CASTLE) — sjeldnest på 2, 8 og 24 skilling. 4 skilling kjennes også med riststempel (meget sjeldent). Dampskipsstempler,

skrevne stedsnavn og nummer forekommer på samtlige verdier. Hyppigst på 4 skilling. Slike stempler er søkt og betinger liebhaverpriser.

Stempler i blå, grønn og rød farge er også kjent. (Liebhaverpriser).

Par, striper og blokker samt helark.

2 skilling, ubrukt: Par er meget sjeldne. Større striper overordentlig sjeldne. 4 blokker — større blokker — er rariteter. Ikke kjent i helark.

Brukt: Par er sjeldne. Større striper er meget sjeldne. 4 blokker — er rariteter. Bare et fåtall 4 blokker, brukt og ubrukt er kjent.

3 skilling, ubrukt: Par er forholdsvis sjeldne. Større striper er sjeldne. 4 blokker — større blokker — er meget sjeldne. Kjent i helark.

Brukt: Par er ikke særlig meget mer verdt enn 2 ganger vanlig merkepris. Større striper er heller ikke særlig sjeldne. 4 blokker — større blokker — er meget sjeldne.

4 skilling, (begge plater) ubr.: Par er meget sjeldne. Større striper er overordentlig sjeldne. 4 blokker — større blokker — er rariteter. Pl. II er kjent i helark.

Brukt. Par fra pl. I er forholdsvis sjeldne. Par fra pl. II er mindre sjeldne. Større striper av begge plater er sjeldne med striper av pl. I som de sjeldneste. 4 blokker — større blokker — begge plater, er overordentlig sjeldne.

8 skilling, ubrukt: Par er meget sjeldne (gjelder begge farger). Større striper er uhyre sjeldne (gjelder begge farger). 4 blokker — større blokker — er rariteter (gjelder begge farger). Ikke kjent i helark.

Brukt. Par er meget sjeldne (gjelder begge farger). Større striper er uhyre sjeldne (gjelder begge farger). 4 blokker — større blokker — er rariteter (gjelder begge farger).

24 skilling, ubrukt: Par er alminnelige. Betingelser ingen prisøkning utover vanlig pris for 2 eksemplarer. Striper er alminnelige. Samme verdsetting som for par. 4 blokker — større blokker — er alminnelige. Verdi ca. 10 % over vanlig pris for det tilsvarende antall enkeltmerker. Forekommer i helark.

Brukt. Par med en-ring stempel og 3 samt 4-ring nummerstempel er sjeldne.

Par med 2-ring stempel også relativt gode.

Større striper med en-ring — samt 3 og 4-ring nummerstempel er meget sjeldne. Større striper med 2-ring stedstempler er også sjeldne.

4 blokker — større blokker — er meget sjeldne hvorav blokker med det gamle en-ring stedstempel samt 3 og 4-ring nummerstempler er de mest sjeldne.

På brev.

4 skillingsmerket forekommer ofte på brev og betinger ikke særlig overpris.

2 og 3 skilling samt 8 skilling er forholdsvis sjeldne på brev med 2 og 3 skilling alene på brev som de mest sjeldne. Liebhaverpriser.

24 skilling er meget sjelden på brev. Liebhaverpris.

Forfalskninger.

Forfalskning av 3 skillingsmerket er kjent.

Forfalskningen har et mindre format og en finere tegning enn originalen samt en lys grå farge. Den er bare kjent i ubrukt stand i enkeltmerker, par og blokker. Gummien er helt klar, hvit og tynn. Perforeningen er 14 x 14.

Den lar seg i det hele lett skjelne fra originalen.

Utaggete merker.

Utaggete merker utenom prøvetrykk er ikke kjent. Av prøvetrykk forekommer:

4 skill. svart.

4 » blå.

4 » rosa.

4 » dypfiolett.

8 » lillarosa.

12 » blå i 2 forskjellige utkast.

4 skill. svart forekommer stemplet. Samtlige prøvetrykk betinger liebhaverpriser.

(Forts.)

INNHold

	Side
Finlands første frimerkeutgave 100 år. <i>B. M.</i>	37
Frimärkenas förhistoria. Av <i>Paul Gerhard</i>	
<i>Heurgren</i>	39
Motiv- og temasamling. Av <i>F. Walter-Johannesen</i>	40
Kommentar til: En forbundsreplik. Av <i>Edw. Chr. Hannevig</i>	41
Leeward Islands (Vestind.). <i>B. M.</i>	41
På jakt etter N. A. H. Zarbell. <i>R. Grundtvig</i> .	42
Nyheter	45
Fra alle fire verdenshjørner	48
Møtereferater fra forbundsklubbene	49
Postadministrasjon Nordpolen. <i>E. Tolstikow</i> .	50
1865-utgaven. Av <i>B. Melbye</i>	50